

**ÇİZGİ FİLMLERDE
CİNSİ YETÇİLİK**

TOPLUMSAL CİNSİYET NEDİR?

Toplumsal cinsiyet, davranışlar, tutumlar, ilgiler, amaçlar, değerler vb. düzleminde “kadınsı”(dişil) ve “erkeksi”(eril) olarak ayrılan sınıflandırılan her şeydir(Esen, 2015, s.16).

MEDYANIN İNSAN ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Ayrancı, Köşgeroğlu ve Günay (2004) medyanın izleyicilerini onlar hiç farkına varmadan , toplum ve kültürün yaşam standartlarını, yaşam biçimlerini birbirleriyle ilişkilerini, davranış kalıplarını, sosyal sorunları ve tüketim alanlarını etkilediğini ve bu yönde bir eğilim başlattığını belirtmektedir. Bu açıklamalar Kuntsche (2004) tarafından yapılan araştırma sonuçları tarafından da desteklenmektedir; bu araştırmaya göre , Amerikalıların %65'i dünya görüşlerinin temelini kitle iletişim araçları yayınlarının şekillendirdiğini belirlemiştir.

Farklı ailelerden dolayısıyla ekonomik-sosyal-psikolojik-kültürel yapıları ve bireysel özellikleri farklı çocukların televizyondan aldıkları ve bundan etkilenme şiddetleri değişkenlik göstermektedir. Bir çocuğun yaşı, televizyonda hangi programları seyrettiği, ne kadar süre televizyonun önünde kaldığı, kimlerle birlikte bu etkileşimi paylaştığı gibi pek çok etken, televizyon çocuk etkileşiminde değişken faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin bazı araştırmalara göre, gelişmiş ülkelerde çocukların %30'u her gün en az 3 saat 28 dakika televizyon izliyor, iki yaşında televizyonu açıp kapatabiliyorlar, çocuklar orta öğrenimleri süresince 12 bin saat okulda, 15 bin saati de televizyon önünde geçirmekteler (Ertürk, 2004:271).

"Are you a he or a she?"

"But Are you a boy or a girl?"

"No, what's in your pants?"

- Günümüzde artık her ailede bir televizyon olduğunu düşünürsek bu aracın yerinde kullanılmadığı takdirde çocuğun gelişimini olumsuz yönde etkileyecektir. Birçok ailede televizyon artık bir çocuk bakıcısının yerini almakta ve aileler bu büyüğü ekrana çocuklarını emanet etmekte pek sakınca görmemektedirler. O halde, “bu elektronik biberon çocuğa kendi kurallarını, kendi kodlarını ve tüketim kültürünü vererek çocuğun dünyasını daha kolay şekillendirecektir (Bevillard, 1998,69)”.

- Televizyonun çocuklar üzerindeki belli başlı etkileri Őu Őekilde sıralanabilir: Tüketim toplumu bireyi olmaları üzerine etkileri, cinsel kimliğin oluşması ve karşı cinsle olan ilişkiler üzerine etkisi, anne-baba ile ilişkisi üzerine etkisi, Őiddet eğilimlerine etkisi, okumaya, düşünmeye ve başarıya etkisi, kültürel yabancılaşmaya ve dildeki yozlaşmaya etkisi, kendi kimliklerinin oluşumuna etkisi ve çocukluğun yitirilişine etkisi.

- Çocuğun izlediği programlardaki kişilerin veya daha yoğun olarak filmlerdeki karakterlerin yerine kendini koymasđ nedeniyle özgün kimliği etkilenmektedir. Çoğu kez hayran olduğu kahraman ya da karakter, büyüyünce olmak istediği kişidir. Böylece çocuk kendi kişisel bilinci, çalışması ya da yetenekleri ile değil, tamamen farklı etkilenmelerle büyüyünce "O" (o her neyse) olmak istemektedir. Bu bazen bir yarışma programđ sunucusu, bazen filmdeki kötü adamları döven erkek karakter, bazen de güzelliği sayesinde zengin ve yakıřıklđ bir erkekle evlenen bir kadın karakter olabilmektedir.

Danimarka'da yapılan bir araştırma, Tom ve Jerry adlı çizgi filmi izleyerek büyümüş çocukların, ilk sokak kavgalarında yumruk attıkları arkadaşlarında meydana gelen hasarın niçin bu kadar çok olduğuna şaşırıklarını ortaya koymuştur (Dündar, 1996).

**TOPLUMSAL CİNSİYET
ESİTSİZLİĞİ AÇISINDAN
BİR ÇİZGİ FİLM
ÇÖZÜMLEMESİ: PEPE**

ARAŞTIRMANIN AMACI

- Pepe adlı çizgi filmi toplumsal cinsiyet açısından eşitsizliği açısından çözümlmek ve değerlendirmek. (Kalaycı,2015)

- Araştırmada Pepee adlı çizgi film, toplumsal cinsiyet eşitliği açısından değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme için yapılan analizde aşağıdaki sorular cevaplanmıştır.
- 1. Filmde ev içinde/ dışında yapılan işlere ilişkin roller, erkek ve kadın karakterlere nasıl ve hangi oranda verilmiştir?
- 2. Filmde oyun / hobi aktivitelere ilişkin roller, erkek ve kadın karakterlere nasıl ve hangi oranda verilmiştir?
- 3. Filmde erkek ve kadın karakterler, hangi renk giysilerle gösterilmiştir?
- 4. Filmde erkek ve kadın karakterler, hangi tür giysilerle gösterilmiştir?

Pepee Düşyeri Çizgi Film Stüdyosu'nun tescilli markasıdır. © Düşyeri 2011 www.dusyeri.com.tr www.pepee.com.tr

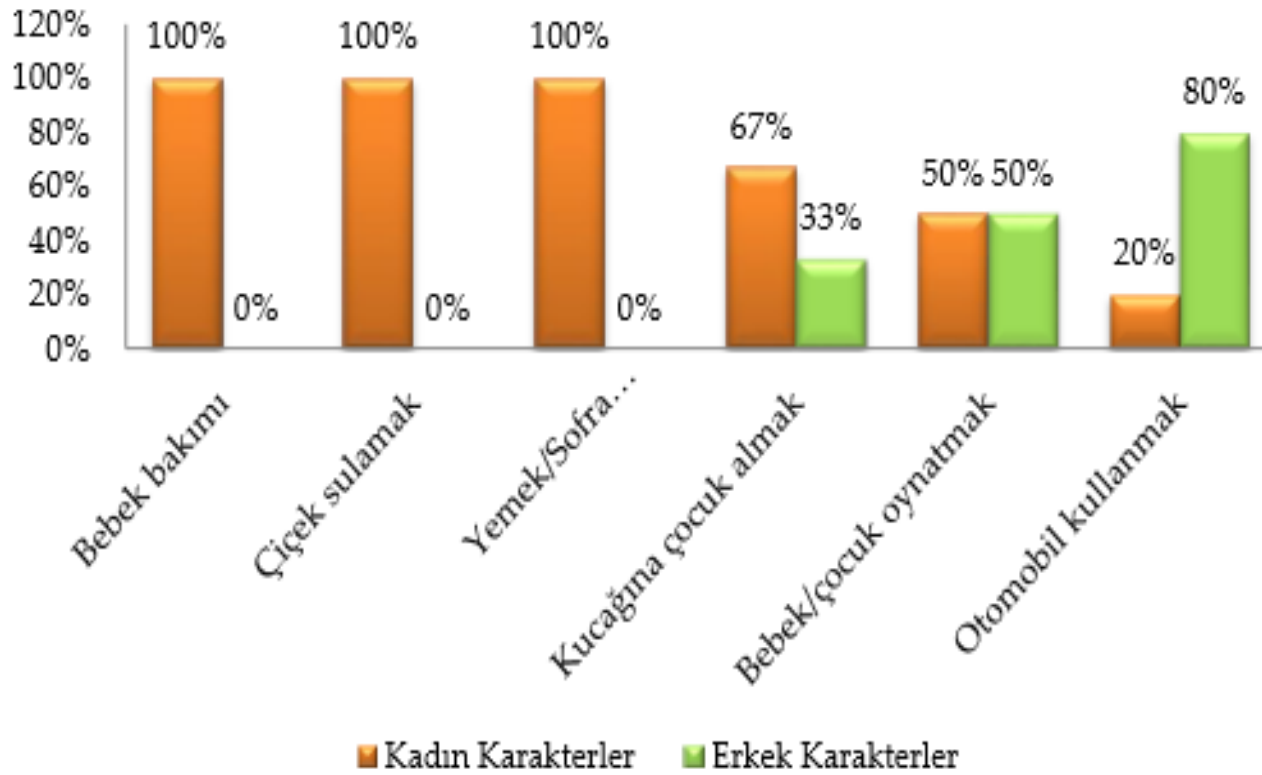

- Pepe çizgi filmi 2008 yılından itibaren TRT Çocuk kanalında yayınlanmaya başlamıştır. Hedef kitlesi 3-6 yaş grubu çocuklardır.
- Çizgi filmin baş karakteri Pepe'dir. Diğer karakterler Pepe'nin annesi , babası, dedesi, nenesi, kız kardeşi Bebe, kuzeni Şila ve zürafa Zulu, köpek Köpüş, dış ses Şuşu'dur.

BULGULAR

1. EV İÇİNDE/ DIŞINDA YAPILAN İŞLER KATEGORİSİNE İLİŞKİN BULGULAR

Şekil 1. Ev İçinde / Dışında Yapılan İşler Kategorisine İlişkin Sonuçların Cinsiyete Göre Dağılımı

- Tablodanda görüldüğü gibi ilk 3 iş tamamıyla kadınlar tarafından yapılırken 4. iş ağırlıklı olarak kadınlar tarafından yapılmıştır.
- Çizgi filmde annenin sürekli olarak evde çalışması, erkeklerin olayların seyircisi ya da yönlendiricisi olarak gösterilmesi, ev işlerinde iş birliği yapılmaması aile olmanın özelliklerine ters düşmektedir.

PEPE DİŐLERİNİ FIRÇALİYOR (SN:4:50-5:10)

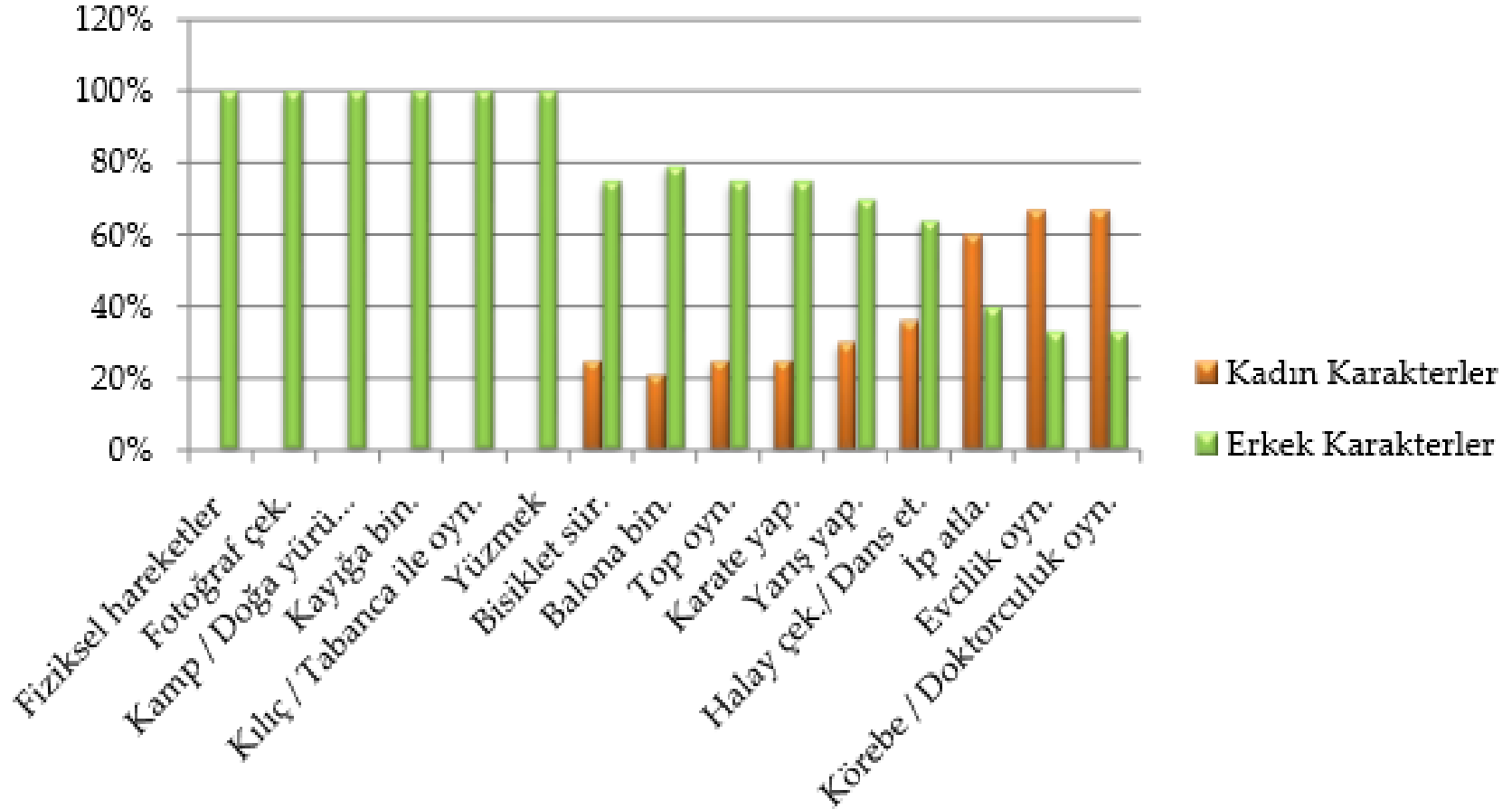

Pepee

2. OYUN / HOBİ KATEGORİSİNE İLİŞKİN BULGULAR

Şekil 2. Oyun / Hobi Kategorisine İlişkin Sonuçların Cinsiyete Göre Dağılımı

- Araştırmanın diğere bir bulgusunda fiziksel hareketlerin, doğa gezisi ve kamp yapma, kayığa binme, kılıç ve tabanca ile oynama gibi dış mekanlarda yapılan ve hareketli, bireysel de yapılabilen aktivitelerin %100 oranında erkek karakterler tarafından yapıldığı, kadın karakterlerin ise evcilik ve körebe oynamak, halay çekmek gibi genellikle grupla oynanabilen oyunlar oynadığı saptanmıştır. Bu bulgunun yan anlamı, erkeklerin hareketli ve bağımsız oyun ve aktiviteleri yapmaya kızlardan daha uygun olduğudur.

3. GIYSİ RENGİ KATEGORİSİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 5. Giysi Rengi Kategorisine İlişkin Sonuçların Göstergelime Göre Çözümlemesi

Gösterge	Gösteren- Düz Anlam	Gösterilen	Yan Anlam
Erkek karakterlerin mavi renk giysi giymesi	Mavi herhangi bir giysi rengidir	Erkeklerin mavi renk giysi giymesi	Mavi renk çoğunlukla erkek giysi rengidir
Kadın karakterlerinin pembe, mor ve tonları renklerde giysi giymesi	Pembe, mor ve tonları renkleri herhangi giysi renkleridir	Kadın karakterlerin pembe, mor ve tonları renk giysi giymesi	Pembe, mor ve tonları renk çoğunlukla kadın giysi renkleridir

BEBE'NİN İLK ADIMLARI(SN:4:04-4:30)

4. GİYSİ TÜRÜ KATEGORİSİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 6. Giysi Türü Kategorisine İlişkin Sonuçların Gösterebilime Göre Çözümlemesi

Gösterge	Gösteren-Düz Anlam	Gösterilen	Yan Anlam
İnsanların giysileri	İnsanlar giyinir	Kadınların etek/ elbise giymesi	Kadınlar sadece etek /elbise giymelidir. Kadınlar pantolon giymemelidir
Spor yapılması	Çocuklar spor yapar	Kadınların spor yaparken etek giymesi	Kadın her koşulda etek giymelidir
Ailenin denize gitmesi	Aile hep birlikte denize gider	Kadınların elbise giymesi ve denize girmemesi	Kadınlar mayo giymez ve denize girmez
Ailenin denize gitmesi	Aile hep birlikte denize gider	Erkeklerin mayo giymesi ve denize girmesi	Erkekler mayo giyebilir ve denize girebilir

- Çizgi filmin hemen hemen tüm bölümlerinde kadın karakterler pembe ve tonları renklerde, erkek karakterler ise mavi ve koyu renklerde giysi giymiştir. Kadın karakterlerin sadece etek giymeleri, hatta spor yaparken bile etekli olması ve bu durumun tüm çalışma evreninde saptanması, tesadüfi bir sonuç olarak görülmemelidir. Sunulan cinsiyetçi mesajlar toplumda kadınların algılanma biçimini etkilemekte, bu egemen kalıp yargılar, sürekli yeniden üretilerek toplumsal alanda dolaşıma sokulmaktadır.

BİZİM İNCELEMELERİMİZ

AT
KUK

CANIM KARDESİM

Cokizlenenkanal

FİLM ÇEKİYORUZ

CiCiKi

RAFADAN TAYFA

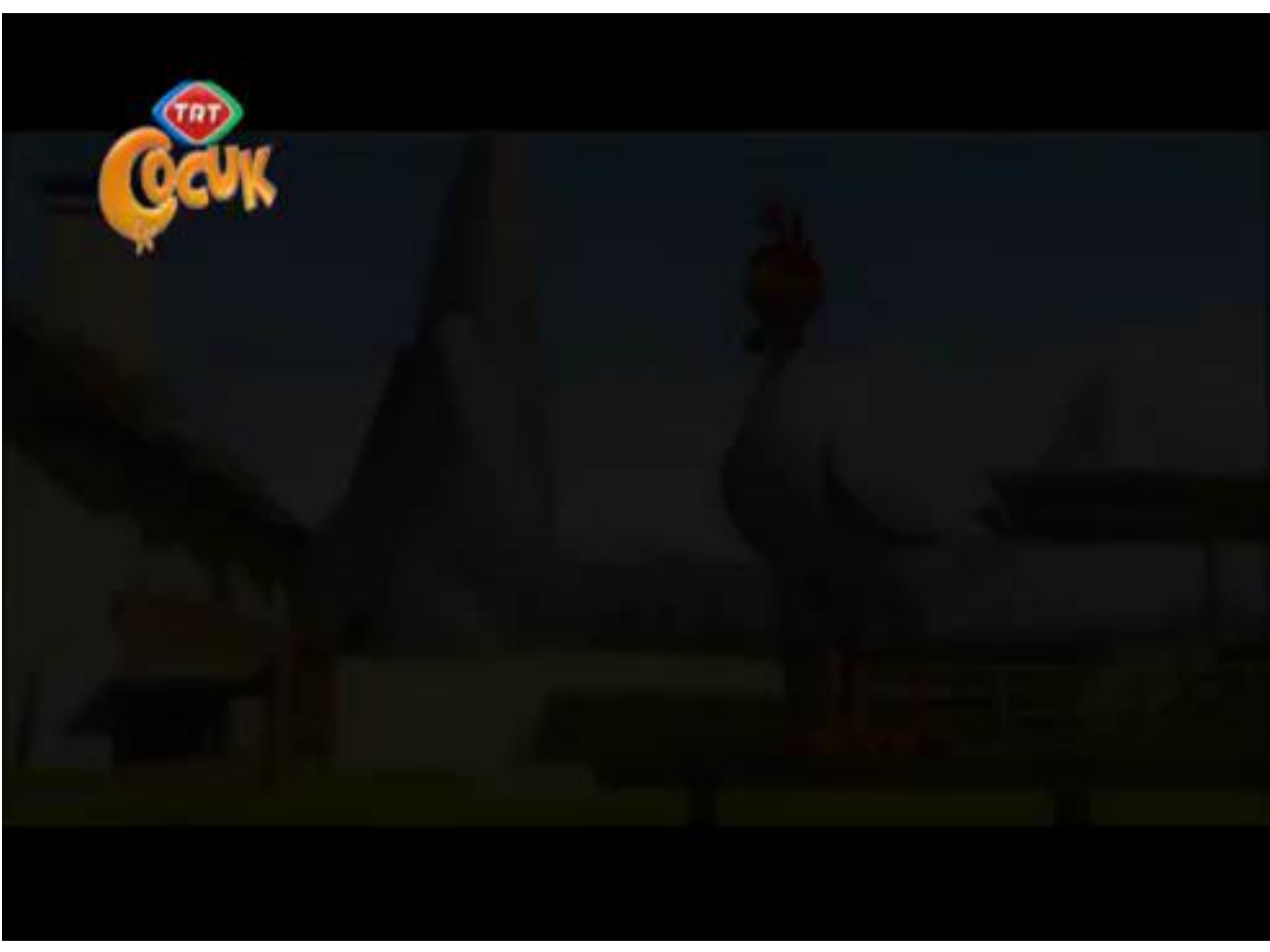
TRT
Çocuk

KELOĞLAN

MASALLARI

KARLAR ÜLKESİ

